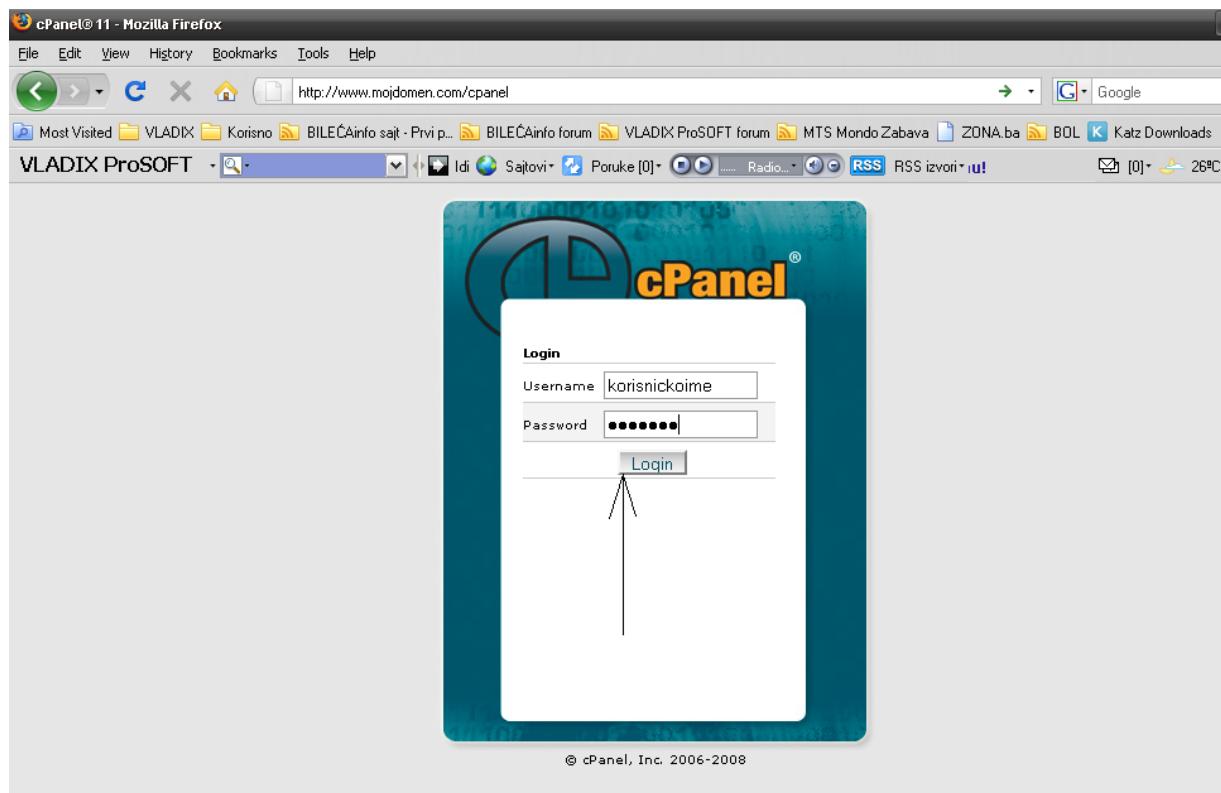

Kupovanjem hostinga kod nas niste dobili samo nalog nego i potpunu tehničku podršku.
Ovaj tutorijal će Vam objasniti najčešće probleme na koje ćete vjerovatno naići.

1. cPanel UPUTSTVO

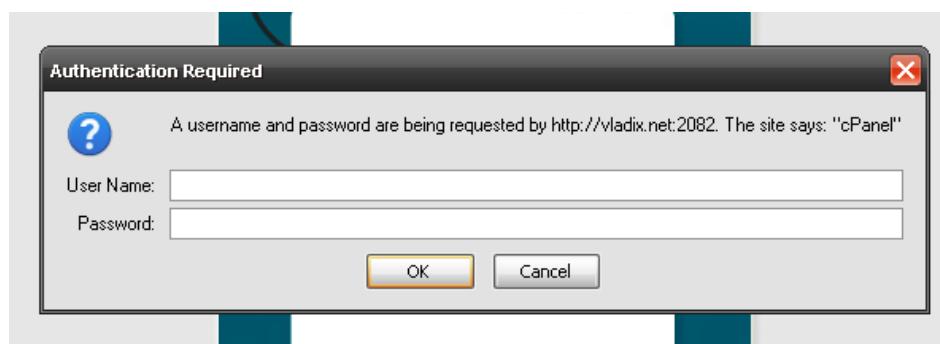
cPanel je ubjedljivo najbolji, najlakši i najpoznatiji administrativni panel za web hosting ma svijetu.
Za početak, da bi mu prišli uradite sledeće:

Upišite u browser (Mozilla Firefox, Opera, Internet Explorer, Safari, Netscape...):

<http://www.mojdomen.com/cpanel> (mojdomen.com je primjer domena...npr. www.pajapatak.com)

Kada ste ispunili username i password (podatke o username i password-u ste dobili od nas nakon narudžbe hostinga). Kada to uradite kliknite na **login**!

Ako Vam se ovo pojavi (95% slučajeva) ista je procedura!

Ako ste ukucali ispravne podatke prikazaće se cPanel!

The screenshot shows the cPanel control panel. At the top right are links for 'HELP' and 'LOGOUT'. Below the header is a 'cPanel 11' banner with a globe graphic. On the left, there's a 'Find' search bar and a 'Frequently Accessed Areas' sidebar with links to 'File Manager', 'phpMyAdmin', and 'Email Accounts'. The main area is divided into several sections: 'Stats' (Main Domain: vladix.net, Home Directory: /home/vladix, Last login from: 91.191.7.97, Disk Space Usage: 882.24/10240 MB, Monthly Bandwidth Transfer: 774.55/307200 MB, Email Accounts: 2/00, Subdomains: 4/00, Parked Domains: 0/5, Addon Domains: 0/5, Ftp Accounts: 0/00, SQL Databases: 6/00, Mailing Lists: 0/00), 'Preferences' (Getting Started Wizard, Video Tutorials, Change Password, Update Contact Info, Change Style, Change Language, Shortcuts), 'Mail' (Email Accounts, Webmail, BoxTrapper, SpamAssassin™, Forwarders, Auto Responders, Default Address, Mailing Lists, User Level Filtering, Account Level Filtering, Email Delivery Route, MX Entry, Email Authentication), 'Files' (Backups, Backup Wizard, File Manager, Legacy File Manager, Web Disk, Disk Space Usage, FTP Session Control, Anonymous FTP, FTP Accounts), and 'Logs' (Latest Visitors, Bandwidth, Webalizer, Webalizer FTP, Raw Access Logs, Analog Stats, Error log).

Tu se nalazi sve što Vam je potrebno. **1.1.** Da počnemo od lijeve strane i miniprozora sa naslovom **STATS** (statistike).

This screenshot shows the 'Stats' section of the cPanel interface. It includes the following data:

Main Domain	vladix.net	1.
Home Directory	/home/vladix	2.
Last login from	91.191.7.97	3.
Disk Space Usage	882.24/10240 MB	4.
Monthly Bandwidth Transfer	774.55/307200 MB	5.
Email Accounts	2/00	6.

Below this, there are two identical 'Frequently Accessed Areas' sections, each with links to 'File Manager', 'phpMyAdmin', and 'Email Accounts'.

1. **Main domain:** glavni domen na vašem hostingu koji se koristi kao primarni.
2. **Home directory:** /home/imenalog-a –
3. **Zadnji prilaz cpanelu** – ip (ovo može biti korisna opcija jer možete vidjeti ako je neko drugi prilazio cpanelu bez vašeg znanja).
4. Koliko imate **prostora** na nalogu, koliko Vam je ostalo, koliko ste potrošili...
5. **Mjesečni protok** – koliko ste potrošili i koliko imate protoka na nalogu do kraja mjeseca. Prvog u mjesecu statistika o protoku se vraća na 0 i računa ponovo. Protok je ustvari sve što radite na Vašem sajtu, sve što rade Vaši posjetioci, download, upload i on se računa na mjesечnom nivou.
6. **E mail nalozi**, koliko imate kreiranih i koliko možete imati (na našem hostingu je neograničeno). dejan@mojdomen.com , xxx@mojdomen.com....
7. **Subdomains** (poddomeni) – npr. forum.mojdomen.com je poddomen kojeg možete kreirati u posebnom meniju posebno određenom za to.
8. **Parked domains** – parkirani domeni su, ustvari, više domena usmjereno ka istom hosting nalogu. Primjer: Vaš primarni domen je www.mojdomen.com

- Parking domen, ako ste kupili, može biti bilo koji drugi – www.mojdrugidomen.com, www.mojtrecidomen.info ... sa tim da će se na sva tri domena prikazivati identičan sadržaj kao na primarnom.
9. **Addon domain** je vrlo korisna funkcija. Ona ustvari znači da na Vašem hostingu možete imati više dodatnih domena. Za razliku od *parking domains* koji prikazuje isti sadržaj, addon domain je potpuno odvojen nalog na istom hostingu. Ipak, ova funkcija ima i negativnih posledica pa ako imate preko 2 posjećena sajta nije preporučljiva.
  10. **FTP accounts** – ftp nalozi, koliko ih imate i koliko je ostalo (kod nase neogr.)
  11. **SQL databases** – Baze na sajtu, koliko ih imate i koliko ih je ostalo (kod nas imate neograničeno na svakom paketu).
  12. **Mailing lists** – mail liste (više informacija u meniju Mailing lists).

Ispod prozora STATS imate još neke podatke, ime pakete koji koristite, ime servera, ip adresa, operativni sistem, verzija apache-a, php-a, kernel-a, mysql-a...uglavnom, ne mnogo bitni po Vas.

1.2. Da se sada vratimo na menije: na početku imate meni **PREFERENCES** i podmenije:

Getting Started Wizard i **Video Tutorials** Vam pružaju osnovne informacije i pomoć za cPanel na Engleskom jeziku u video režimu. U **Change password** možete promijeniti postojeću lozinku u bilo koju (ali ne smije da sadrži korisničko ime). **Change password** mijenja lozinku ftp pristupa i cpanel pristupa. **Update Contact Info** služi za promjenu email-a. Promjenu skina tj. maske i izgleda cPanela možete izvršiti koristeći opciju **Change Style**, a **Change Language** za promjenu jezika (nema ni Srpski niti Hrvatski). **Shortcuts**- prečice.

1.3. Došli smo do jedne od značajnijih menija, to je meni **MAIL** gdje između ostalog možete kreirati, brisati, mijenjati email naloge. Webmail-u pristupate preko adrese <http://www.mojdomen.com/webmail> (mojdomen.com je primjer domena).

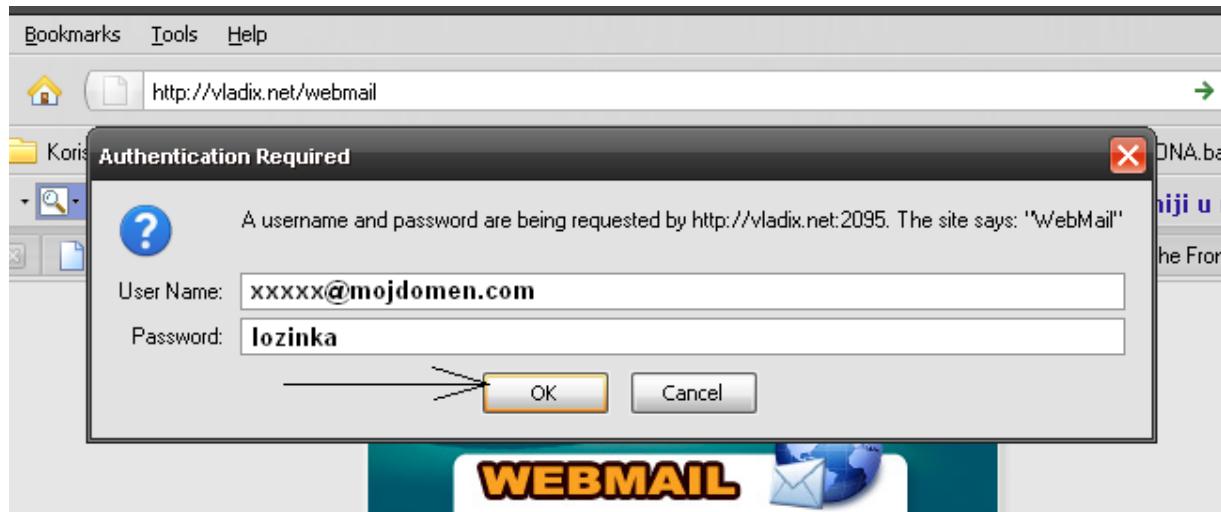

Ovdje ćemo Vas upoznati sa 5. najbitnijih podmenija.

1. **Email accounts** služi za kreiranje mail naloga, generisanje lozinke, pregleda podataka i web mail prilaza.
2. **Web mail** - webmail prilaz (u nastavku detaljnije).
3. Na našem serveru imate adekvatnu zaštitu od spammera (neželjene pošte). *BoxTrapper* i *SpamAssassin* su licencirani sistemi za zaštitu od spam poruka koje možete aktivirati (enable).
4. **Default address** – sva pošta koja se uputi ka Vašem domenu se preuzmjerava na ...onaj koji Vi podešite.
5. **Mailing Lists** – masovno slanje email-ova. Koristi se za newsletter tj. obavještenja. Ima prevod na

Srpski jezik tako da ne bi trebalo biti problema oko korišćenja.

Maloprije je rečeno da se za pristupanje webmail-u koristi adresa www.mojdomen.com/webmail ili preko opcije u cPanelu -**Webmail**

Ako je prijavljivanje uspjelo (ako su lozinka i username tačni) onda će se prikazati sledeće:

Dakle, webmail i cpanel pristup su odvojeni, tako da svim svojim priateljima možete besplatno dati da koriste mail nalog i da se prijavljuju iz svih dijelova svijeta. Takođe, mail možete pregledati, primati, slati sa outlook expressa ili nekog email programa te sa mobilnog telefona ili bilo kog uređaja koji podržava pop3 server. Klikom na **Configure Mail Client** možete dobiti automatska podešavanja za email klijente koji se vrlo lako instaliraju na OS Windows i odmah su spremni za korišćenje.

Ručno podešavanje:

Mail Server Username: xxxx+mojdomen.com (@ = +)

Incoming Mail Server: mail.mojdomen.com

Incoming Mail Server: (SSL) server.b4lc4n.org

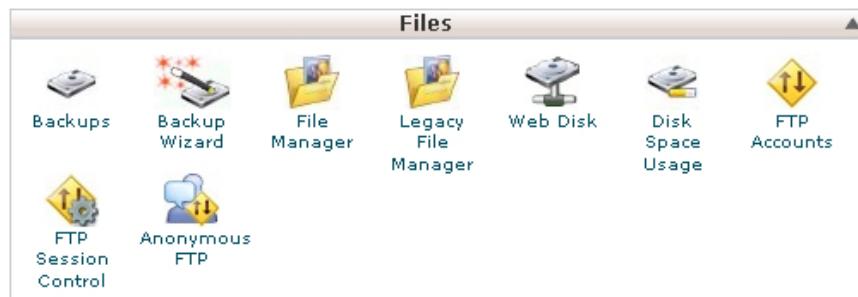
Outgoing Mail Server: mail.mojdomen.com (*server requires authentication*) port 25

*Outgoing Mail Server: (SSL) server.b4lc4n.org (*server requires authentication*) port 465*

Supported Incoming Mail Protocols: POP3, POP3S (SSL/TLS), IMAP, IMAPS (SSL/TLS)

Supported Outgoing Mail Protocols: SMTP, SMTPS (SSL/TLS)

1.4. FILES MENI

Takođe značajan meni, u kome možete izvršiti **BACKUP**-ovanje sajta, manipulisati fajlovima – **FILE MANAGER**, pogledati prostor na disku ili podesiti **FTP**.

1. **BACKUP** – iako naš sistem redovno radi backup Vašeg sajta, sa vremena na vrijeme ipak bi Vam preporučili da imate i Vi kopiju cijelokupnog sajta ili barem baze sajtova ili foruma. Da bi napravili potpuni backup ili selektivni (mysql, files ili mail) otvorite opciju **BACKUP WIZARD** !

Backup Wizard
Korak 1.
Steps:

① Backup/Restore   ② Full or Partial Backup   ③ Download

Backup
This feature allows you to download a zipped copy of your entire site or parts of it onto your computer.
The following are backed up and included in a zip file for your convenience:
Home Directory
MySQL Databases
Email forwarders configuration
Email filters configuration

Restore
This feature allows you to restore parts of your cPanel by uploading your partial backup zip file(s) that you downloaded from the backup feature.
The following can be restored:
Home Directory
MySQL Databases
Email forwarders configuration
Email filters configuration

IZABERITE BACKUP

Korak 2.
Steps:

① Backup/Restore   ② Full or Partial Backup   ③ Download

Full Backup
This feature allows you to create an archive of all the files and configurations on your website.
Full Backup →

Note: You can only use this to move your account to another server, or to keep a local copy of your files. You cannot restore Full Backups through your cPanel interface. Find out more details on the above link.

sledeće što će vam se pojavitи je...

Select Partial Backup
This feature allows you to select which partial backup you want to download.

Home Directory →
MySQL Databases →
Email Forwarders & Filters →

[Go Back]

FULL BACKUP koristite kada želite potpuni backup sajta u zip formatu dok sa desne strane (korak 2) vidimo da se može izabrati šta se želi backupovati (mysql (baze), home directory(files), emails..)

Dalje ide jednostavno, ako ste odabrali full backup on će se nalaziti u root-u hosting nalogu (www.mojdomen.com/backup) to možete provjeriti preko ftp. Prije toga trebate generisati BACKUP i stići će Vam obavještajni mail o uspješnosti (da li je prošlo u redu ili ne). Nakon preuzimanja fajla backup obrišite da ne bi zauzimao prostor).

FILE MANAGER – Vrlo dobar alat sa kojim imate sve mogućnosti kao sa ftp klijentom...(detaljnije na str. 9.).

1.5 DOMAINS MENI

Upravlja svim mogućnostima koje su povezane sa domenima.

1. **Subdomains** (poddomeni) – npr. forum.mojdomen.com je poddomen . Poddomen može biti redirekcija ili predstavljanje foldera u obliku subdomena (umjesto [http://mojdomen.com /wap](http://mojdomen.com/wap) → <http://wap.mojdomen.com>) . U ovom slučaju prvo je jednako drugo i obratno.

Create a Subdomain

A screenshot of a "Create a Subdomain" form. It contains two input fields: "Subdomain" with the value "download" and ".vladix.net" (with a checked checkbox indicating it's a primary domain), and "Document Root" with the value "/public_html/download". Below these fields is a "Create" button.

Primjer

poddomena download.vladix.net -- www.download.vladix.net

ACTIONS		
Hosting	Manage Redirection	Remove
Hosting	Manage Redirection	Remove

Redirekciju kao što vidite možete napraviti isto u ovom dijelu menija, ispod Create a Subdomain naslova

A screenshot of a "Subdomain Redirection" settings page. It shows a table with one row for "download.vladix.net" which "redirects to" "<http://nekisajt.com/nekifolder/>". There is a "Save" button next to the URL. Below the table is a note about trailing slashes and a "Disable Redirection" button. At the bottom is a "[Go Back]" link.

Na slici gore je prikazana subdomain redirekcija (to može biti bilo koji sajt i bilo koji poddomen).

2. **Addon Domains** - je vrlo korisna funkcija. Ona ustvari znači da na Vašem hostingu možete imati više dodatnih domena. Za razliku od parking domains koji prikazuje isti sadržaj, addon domain je potpuno odvojen nalog na istom hostingu. Opciju koristite uz pomoć administratora servera!
3. **Parked domains** – prikazivanje istog sadržaja na više usmjerenih domena (usmjerenih ka istom nalogu i dns)
4. **Redirects** – Služi za automatsku redirekciju na neku drugu stranicu na Vašem sajtu ili bilo kojem. Ako imate web stranicu na www.mojdomen.com/sajt, a želite da Vam se ta stranica automatski otvara upisivanjem www.mojdomen.com onda je ovo opcija za Vas! Prikazano ispod:

Add Redirect:

A permanent redirect will notify the visitor's browser to update any bookmarks that are linked to the page that is being redirected. Temporary redirects will not update the visitor's bookmarks.

Type Permanent (301) ▾

http://(www.)? vladix.net ▾ /

redirects to → http://mojsajt.com/site ✓

www redirection: Only redirect with www. Redirect with or without www. Do Not Redirect www.

Wild Card Redirect

Add

Nadam se da je prilično jasno☺ . Glavni domen ili neki direktorijum možete redirektovati na neki drugi link.

1.6 SOFTWARE MENI

Software meni na našem serveru je vrlo bogat, imate nekoliko skripti za olakšano korišćenje hostinga. **Site software** je baza php skripti, integrala, sting-a kao i nekih sitnih samoinstalacionih paketa. PHP i RUBY su programski jezici. Preskočićemo sve njih jer su na profesionalnom nivou. Ovdje ćemo predstaviti **FANTASTICO**-jednostavno fantastična skripta. Na mnogim hosting serverima ne postoji jer je licenciran proizvod. Ovo je sigurno najkorisnija eksterna skripta koju možete imati na cpanel-u. Fantastico služi za brzo instaliranje poznatih CMS sistema (Joomla!, nuke, mambo, fusion...), foruma (SMF, Invision board...), chat skripti, raznih drugih skripti bez ikakvog znanja o hostingu, instalacija je toliko pojednostavljena da je skoro ne treba ni spomenuti, ali ipak reći ćemo par riječi.

Na našem serveru se nalaze sve što fantastico podržava i redovno se vrše ažuriranja

The screenshot shows the Fantastico Control Panel interface. On the left, there's a sidebar with various links like 'Fantastico Home', 'Control Panel Home', 'Blogs', 'b2evolution', 'Nucleus', 'WordPress', 'Content Management' (with sub-links for Drupal, Joomla 1.5, Joomla, Mambo Open Source, PHP-Nuke, phpWCMS, phpWebSite, Post-Nuke, Siteframe, TYPO3, and Xoops), 'Customer Relationship' (Crafty Syntax Live Help, Help Center Live, osTicket), and a 'Feedback' link. The main area is titled 'Fantastico' and contains a message about automatically installing scripts. It has a 'UPDATE NOW!' section with a note about keeping installations secure and up-to-date. Below that, there are two tables showing installed versions and upgrade links:

Script	Location	Installed Version	Upgrade Link
Joomla	/download	Unknown	Only manual upgrade possible
SMF	vladix.info/forum	1.1.4	Upgrade to 1.1.5

Na samom početku prikazano je šta je instalirano i da li je potreban upgrade.

Upgrade ipak koristite oprezno i prije svakog takvog procesa napravite backup na hdd.

-Izaberite sa lijeve strane neku od ponuđenih autoinstalacijskih skripti i cms sistema.

-Mi smo odabrali Joomla! 1.5, ista je procedura i za sve ostale...

The screenshot shows the Joomla! 1.5 installation page. At the top is the Joomla! logo with the tagline "...because open source matters". Below it is a short description of what Joomla! is and its homepage link. There's also a support forum link and a note about donations. The main part of the page is titled 'NEW INSTALLATION (klik)' and contains fields for 'Installation location', 'Admin access data', and 'Base configuration'. The 'Install on domain' field is set to 'vladix.net'. The 'Admin e-mail' field is 'vladix@vladix.net'. The 'Site name' field is also 'vladix.net'. A checkbox for 'Install Sample Data?' is checked. At the bottom is a large 'Install Joomla 1.5' button.

Vidimo osnovne podatke o cms-u i ispod

NEW INSTALLATION (klik)

Installation location

Install on domain

Install in directory

Leave empty to install in the root directory of the domain (access example: <http://domain/>). Enter only the directory name to install in a directory (for <http://domain/name/> enter name only). This directory SHOULD NOT exist, it will be automatically created!

Admin access data

Administrator-username (you need this to enter the protected admin area)

Password (you need this to enter the protected admin area)

Base configuration

Admin e-mail (your email address)

Admin full name

Site name

Install Sample Data?

Install Joomla 1.5

Dalje...pojavljuje se ime domena na kome želite instalaciju (ako imate samo jednu domenu ovu opciju ignorišite).

Install in directory – ako ostavite prazno onda će se instalirati u root (početni direktorijum na hosting nalogu).

Instalacija će se neće završiti dok ne obrišete neke foldere i fajlove koji se poklapaju, a već postoje na mjestu instalacije (npr. images, index.php) tako da to morate obrisati. Onda popunite admin username i password, site name, mail i kliknite na install joomla 1.5.

Ostaje još jedan korak na kome Vam samo ostaje da potvrdite instalaciju i prikaže podatke koje morate sačuvati ili zapamtiti.

FAQ:

1. Ne mogu da instaliram dodatne komponente ili module na joomli i smf?

-Promijenite permisiju (attribute foldera na 777) na components, modules, administrator/components, administrator/modules . Ako je u pitanju smf onda Packages.

2. Ne mogu da promjenim atribute tj. permission na joomla ?

-To se obično dešava zbog instalacije paketa preko joomla admin panela. Jedini lijek za to je JoomlaXplorer kojeg možete downloadovati sa

http://joomlancode.org/gf/project/joomlaxplorer/frs/?action=FrsReleaseView&release_id=7733

I instalirati kao i svaku drugu komponentu. Preko njega ćete jednostavno promjeniti permission na bilo kom fajlu ili folderu, a služi i kao ftp klijent.

3. Zašto mi se u joomli i u smf ne prikazuju naša slova (č, č, đ, ž, š) ?

Objašnjenje na stranici **16. Sekcija 2.1 - Collation!**

ZAPAMTITE: prije nego što kontaktirate tehničku podršku uvijek provjerite permission (attribute na fajlovima ili folderima!)

1.7 FILE MANAGER

U File Manager ulazite preko FILES menija

Klikom na **Go** ulazimo u File Manager.

Nastavak na idućoj strani....

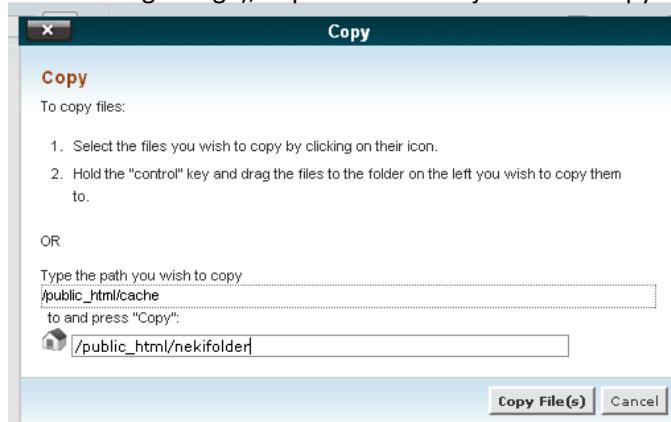
The screenshot shows a file manager interface with a toolbar at the top containing icons for New File (1.), New Folder (2.), Copy (3.), Move File (4.), Upload (5.), Download (6.), Delete (7.), Rename (8.), Edit (9.), Code Editor (10.), HTML Editor (11.), Change Permissions (12.), View (13.), Extract (14.), and Compress (15.). Below the toolbar is a search bar and a menu bar with 'File Manager' and 'Settings'. The main area shows a tree view of the directory structure under '/home/vladix' and a list of files in '/public_html'. The list includes: access-logs, etc, mail, public_ftp, public_html (selected), tmp, www, images, and includes. A large red 'X' is drawn across the entire list, and the word 'zaštićeno' is written in purple over the X.

ROOT folder se nalazi u public_html (ili www - svejedno).

Sve što uploadujete u taj folder se računa kao da je na početnoj, tj root. Npr. uploadujete mp3 fajl pod nazivom moja_pjesma.mp3 ... njegov link će biti http://mojdomen.com/moja_pjesma.mp3 i to će ujedno biti download link..., a ako taj fajl stavite u folder „muzika“ koji se nalazi u rootu onda će link prema tom fajlu biti http://mojdomen.com/muzika/moja_pjesma.mp3 tj.http://mojdomen.com/muzika/neka_pjesma.mp3

Objašnjenja za ikonice na slici:

1. Kreiranje **novog fajla** – na kraju ne zaboravite napisati ekstenziju (npr. nefajl.txt).
2. Kreiranje novog **direktorijuma** (foldera)
3. **Kopiranje** (markiranjem nekog fajla ili foldera možete kopirati cijelokupan folder na neku drugu destinaciju na hosting nalogu), napišete destinaciju i klik na Copy File(s)

4. **Move file**- premještanje fajla na neku drugu destinaciju (ista procedura kao za kopiranje samo za razliku od kopiranja fajl ili folder se premješta i ne ostaje gdje je bio – CUT funkcija u WINDOWSu).
5. Interfejs

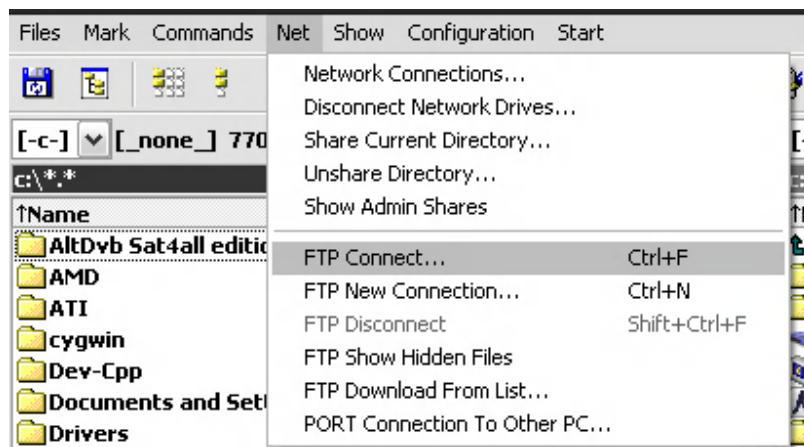
6. **Upload** – izaberite (browse) fajl za uploadovanje (slanje) na server u direktorijum koji je otvoren. Ovdje je dobro uploadovati nekoliko fajlova (ili bilo koliko) u zip ili rar i onda napraviti extract tog zip fajla (otpakivanje na zadatu lokaciju).
7. **Download** – preuzimanje fajla (zip, ili bilo koja druga ekstenzija)

8. –
9. **Delete**-brisanje bilo čega
10. **Rename** – preimenovanje foldera ili fajla
- 11. Editovanje**
12. **CODE EDITOR** – editovanje php, js fajlova
13. **HTML editor** – editovanje html, htm fajlova
14. **Promjena permisije** (dozvole, atributa) – za maksimalno dozvoljavanje stavite 777 što nije preporučljivo na config.php fajl, ali neophodno za joomla foldere (components, modules) ili smf (attachments, avatars).
Promjenu atributa foldera ili fajla možete uraditi preko ftp ili file managera selektovanjem fajla i klikom na ikonicu CH MOD (Change Permission)

15. –
16. –
17. Pregled foldera ili fajla
18. **Extract** – otpakivanje zip fajla
19. **Zipovanje** – compressovanje markiranih (selektovanih) fajlova, foldera i kreiranje posebnog zip, tar.gz, rar foldera u direktorijumu koji Vi odredite (default je već otvoreni direktorijum).
20. **Search**- prepraga.

FILE MANAGER – potpuna manipulacija nad directory i file sistemom.

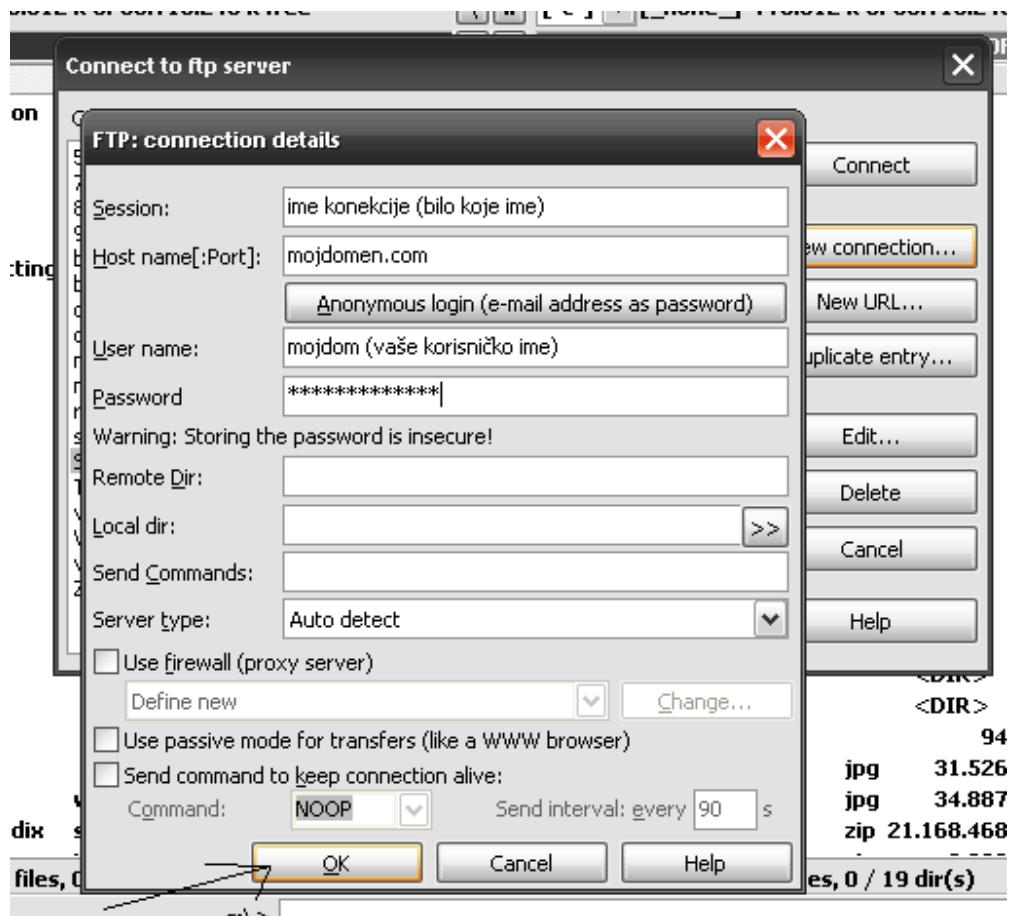
1.8 FTP KLIJENT

FTP konekcija je konekcija Vas i Vašeg ftp servera. Preko ftp ste u mogućnosti pregledavati, uploadovati, downloadovati, kreirati fajlove i foldere. Do sada smo se upoznali sa http protokolom i sve je išto preko njega, sada je na red stigao ftp. Najpoznatiji ftp klijent(program) je TotalCommander, FTP commander...svi imaju istu namjenu tako da ćemo se poslužiti primjerom Total Commander-a.

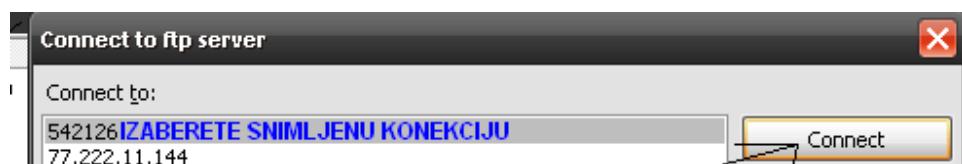
-Otvorimo program TOTAL COMMANDER i izaberemo iz menija NET – FTP CONNECT

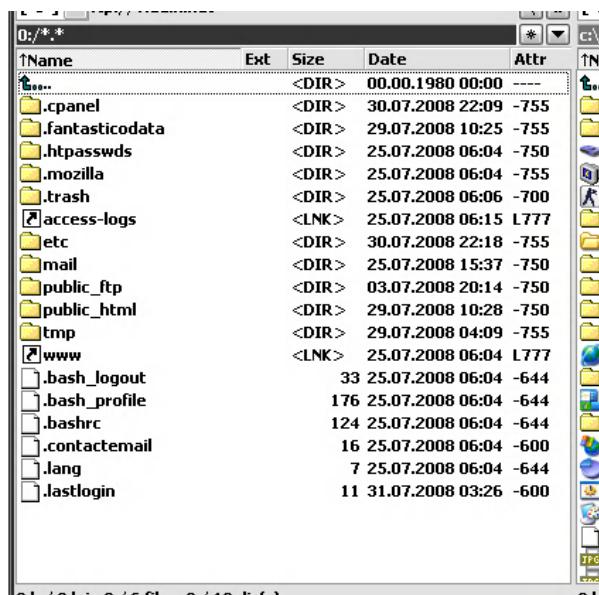
Tada Vam se otvara prozor u kome izabirate **NEW CONNECTION** i ispunite podacima (koje ste dobili pri kreiranju hosting naloga, a koju su identični i za pristup cPANELu i za pristup preko ftp).

Kada ste sve ispravno popunili potvrdite na OK i Vaše postavke su sačuvane.

Ako ste tačno popunili podatke onda neće biti problema za ftp prilaz sajtu.

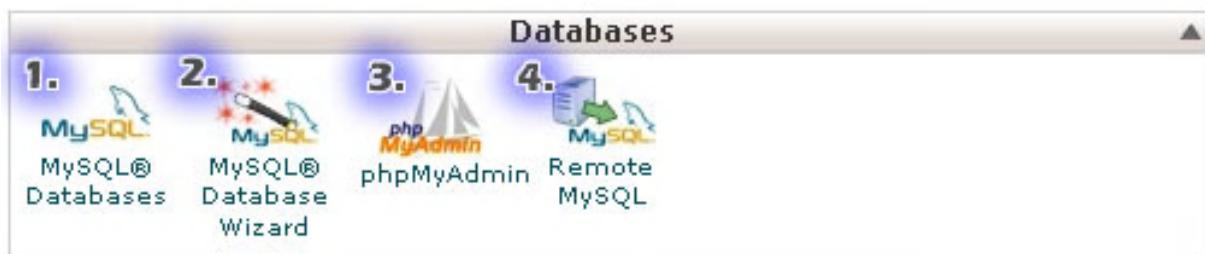

Dakle, prikazaće se nekoliko foldera i fajlova koje ne smijete dirati! Oni ne otiču na sadržaj Vaše web stranice. Uđite u **public_html** ili **www**

Ulaskom na jedan od ova dva foldera(potpuno je svejedno koja) ste ušli u public (javni dio) internet stranice. To je **root folder** ili početni o kome je već bilo govora.

Zapamtite, ako slučajno ne znate!... Da je **index.htm**, **index.html**, **index.php** glavni fajl svake stranice i browser će automatski njega otvarati ako postoji u zadatom direktorijumu!

3.0 RAD SA BAZAMA

Kao najkompleksniji meni u cPanelu predstavljamo meni DATABASES- Baze i rad sa mysql

1. **MySQL Databases** je funkcija sa kojom kreirate, brišete, dodavate dozvole, korisnike baza.

Create New Database

New Database:

ime baze ne smije sadržati specijalne znakove -,_ ... samo slova i brojeve

Nakon toga klik na Create Database...ako ste uspješno dodali bazu prikazće se prozor o toj informaciji.

Drugi korak ka kreiranju baze je kreiranje i korisnika ili dodavanje već postojećeg, mi ćemo pojasniti dodavanje novog korisnika.

MySQL Users

Add New User

Username: *Seven characters max

Password:

Password Strength: OK (60/100)

Password (Again):

Dakle, username sa max. 7 znakova bez specijalnih znakova i dva puta ponavljanje lozinke koja se može i automatski generisati. Kada ovo popunite kliknite na **Create User**.

Sada kada ste kreirali novu bazu i korisnika, još uvijek ne možete povezati neku php aplikaciju sa bazom...user treba da ima i privilegije a dodaćete na sledeći način.

Add User To Database

User: vladix_smf1

Database: vladix_download

Izaberete korisnika i bazu podataka da bi dodali

privilegije pristupa tom korisniku na odabranoj bazi ... i klik na **Add**.

Prikazuje se nova stranica...

MySQL Account Maintenance**Manage User Privileges**

User: vladix_vladix
Database: vladix_download

☒ ALL PRIVILEGES	
☒ SELECT	☒ CREATE
☒ INSERT	☒ ALTER
☒ UPDATE	☒ DROP
☒ DELETE	☒ LOCK TABLES
☒ INDEX	☒ REFERENCES
☒ CREATE TEMPORARY TABLES	☒ CREATE ROUTINE

Vi samo izaberite sve privilegije (ALL PRIVILEGES tj. da su čekirane sve opcije) i kliknite na **MAKE CHANGES**.

Sada imamo ime baze, korisnika baze i lozinku korisnika. Hostname je **localhost**

NPR: User: mojdomen_user
User password: *****
Database: mojdomen_database
Hostname: localhost

Sada možete da instalirate bilo koju skriptu, ali ipak biće teže nego preko fantastičnog FANTASTICA ☺.

2. **MySql Database Wizard** je čarobnjak koji će Vas provesti kroz korake do kreiranja baze, korisnika i davanje privilegija tom korisniku (user-u).
3. **PHP MyAdmin** je zapravo ulazak u sam srž baze i phpMySql aplikacije i MySql servera.

Na njemu ćemo se malo više zadržati.

phpMyAdmin je panel u kome manipulišemo bazama, mijenjajući ih, spajajući, vršiti **export** i **import**.

Slika POČETNE STRANICE phpMyAdmin panela

The screenshot shows the phpMyAdmin 2.11.6 interface. On the left, there's a sidebar with icons for Home, Import, SQL, Export, and Help. Below that, it lists databases: information_schema (17), vladix (containing _1 (0), _download (6), _forum (54), _hosting (61), _joom1 (40), _site (37), and _smf1 (41)). A message says 'Please select a database'. In the center, under 'localhost', it shows MySQL version 5.0.51a-community, protocol 10, and a connection via UNIX socket. It also shows the MySQL charset as UTF-8 Unicode (utf8). On the right, there's a sidebar with links to MySQL client version (4.1.22), PHP extensions (mysql), language (English), theme (Original), font size (82%), and links to documentation, wiki, and homepage.

Sa lijeve strane vidimo kreirane baze na Vašem serveru, po imenu, Vi bi trebali predpostaviti koja baza je za forum(ako imate) neki cms ili bilo koju aplikaciju (da ne nabrajam). Kliknimo na jednu od njih.

The screenshot shows the 'smf1' database selected in the sidebar. The main area displays a table structure for the 'smf1' database, listing 41 tables. The columns in the table are: Table, Action, Records, Type, Collation, and Size. The table includes rows for smf_attachments, smf_ban_groups, smf_ban_items, smf_boards, smf_board_permissions, smf_calendar, smf_calendar_holidays, smf_categories, smf_collapsed_categories, smf_log_actions, smf_log_activity, smf_log_banned, smf_log_boards, smf_log_errors, smf_log_floodcontrol, smf_log_karma, smf_log_mark_read, smf_log_notify, smf_log_online, smf_log_polls, smf_log_search_messages, smf_log_search_results, smf_log_search_subjects, smf_log_search_topics, smf_log_topics, smf_membergroups, smf_members, smf_messages, smf_message_icons, and smf_moderators.

Table	Action	Records	Type	Collation	Size
smf_attachments	[Edit] [Dump] [Select] [Insert] [Update] [Delete]	0	MyISAM	latin1_swedish_ci	1.0 KiB
smf_ban_groups	[Edit] [Dump] [Select] [Insert] [Update] [Delete]	0	MyISAM	latin1_swedish_ci	1.0 KiB
smf_ban_items	[Edit] [Dump] [Select] [Insert] [Update] [Delete]	0	MyISAM	latin1_swedish_ci	1.0 KiB
smf_boards	[Edit] [Dump] [Select] [Insert] [Update] [Delete]	1	MyISAM	latin1_swedish_ci	6.1 KiB
smf_board_permissions	[Edit] [Dump] [Select] [Insert] [Update] [Delete]	69	MyISAM	latin1_swedish_ci	5.4 KiB
smf_calendar	[Edit] [Dump] [Select] [Insert] [Update] [Delete]	0	MyISAM	latin1_swedish_ci	1.0 KiB
smf_calendar_holidays	[Edit] [Dump] [Select] [Insert] [Update] [Delete]	167	MyISAM	latin1_swedish_ci	11.0 KiB
smf_categories	[Edit] [Dump] [Select] [Insert] [Update] [Delete]	1	MyISAM	latin1_swedish_ci	2.0 KiB
smf_collapsed_categories	[Edit] [Dump] [Select] [Insert] [Update] [Delete]	0	MyISAM	latin1_swedish_ci	1.0 KiB
smf_log_actions	[Edit] [Dump] [Select] [Insert] [Update] [Delete]	0	MyISAM	latin1_swedish_ci	1.0 KiB
smf_log_activity	[Edit] [Dump] [Select] [Insert] [Update] [Delete]	0	MyISAM	latin1_swedish_ci	1.0 KiB
smf_log_banned	[Edit] [Dump] [Select] [Insert] [Update] [Delete]	0	MyISAM	latin1_swedish_ci	1.0 KiB
smf_log_boards	[Edit] [Dump] [Select] [Insert] [Update] [Delete]	0	MyISAM	latin1_swedish_ci	1.0 KiB
smf_log_errors	[Edit] [Dump] [Select] [Insert] [Update] [Delete]	0	MyISAM	latin1_swedish_ci	1.0 KiB

Ovo je dio baze foruma (dio jer ima još, ali nam skrol traka ne dozvoljava da ga prikažemo na jednoj slici).

Sa lijeve strane imamo tabele i prefikse tabele (za smf forum je karakterističan prefiks **smf_**, za joomlu je **jos_** tako da na jednoj bazi možete smjestiti i joomlu i smf bez ikakvih grešaka (nema podudaranja). Nastavak prefiksa je ime tabele npr. **smf_nazivtabele**

Uči čemo u smf_messages tabelu

The screenshot shows the 'Structure' tab of MySQL Workbench for the 'smf_messages' table. The table has 14 columns:

	Field	Type	Collation	Attributes	Null	Default	Extra	Action
☐	ID_MSG	int(10)		UNSIGNED	No		auto_increment	
☐	ID_TOPIC	mediumint(8)		UNSIGNED	No	0		
☐	ID_BOARD	smallint(5)		UNSIGNED	No	0		
☐	posterTime	int(10)		UNSIGNED	No	0		
☐	ID_MEMBER	mediumint(8)		UNSIGNED	No	0		
☐	ID_MSG_MODIFIED	int(10)		UNSIGNED	No	0		
☐	subject	tinytext	latin1_swedish_ci		No			
☐	posterName	tinytext	latin1_swedish_ci		No			
☐	posterEmail	tinytext	latin1_swedish_ci		No			
☐	posterIP	tinytext	latin1_swedish_ci		No			
☐	smileysEnabled	tinyint(4)			No	1		
☐	modifiedTime	int(10)		UNSIGNED	No	0		
☐	modifiedName	tinytext	latin1_swedish_ci		No			
☐	body	text	latin1_swedish_ci		No			
☐	icon	varchar(16)	latin1_swedish_ci		No	xx		

Imamo vertikalna polja, **FIELD, TYPE, COLLATION, ATTRIBUTES, NULL, DEFAULT, EXTRA, ACTION** (radnje).

Field označava dio neke tabele, to je objekat nekog dijela tabele. Type – vrsta.

2.1. Collation je ustvari kodiranje dijela tabele, ovo je vrlo bitno, jer je vrlo lako moguće da Vam se na forumu u poruci ili na nekom cms u nekom članku neće prikazivati naša slova sa dijalektičnim znakima (čćžđ). Kako ovo da ispravimo? Pokazaćemo primjer na Field **SUBJECT**

The screenshot shows the 'subject' field being edited. The 'Collation' dropdown is currently set to 'latin1_swedish_ci'. A cursor is hovering over the 'Change' button next to the dropdown.

☒	subject	tinytext	latin1_swedish_ci		No		
☐	posterName	tinytext	latin1_swedish_ci		No		

Čekiramo ga i onda kliknemo na ikonicu za izmjenu .

Umjesto kodiranja **latin1_swedish_ci** izaberemo pri dnu liste **utf8_slovenian_ci**

The screenshot shows the 'subject' field configuration dialog. The 'Collation' dropdown is set to 'utf8_slovenian_ci'. Other fields include 'Type' (TINYTEXT), 'Length/Values' (empty), 'Attributes' (empty), 'Null' (not null), 'Default' (empty), 'Extra' (empty), and 'Comments' (empty).

Field	subject
Type	TINYTEXT
Length/Values ¹	
Collation	utf8_slovenian_ci
Attributes	
Null	not null
Default ²	
Extra	
Comments	

Save

Da bi potvrdili kliknemo na **Save**. *Time smo od sada pa nadalje promijenili kodiranje tog dijela tabele...*

Tako uradimo i na još nekim dijelovima tabela... lista neophodnih izmjena kodiranja:

SMF:

smf_attachments
smf_ban_groups
smf_ban_items
smf_boards
smf_board_permissions
smf_calendar
smf_calendar_holidays
smf_categories
smf_collapsed_categories
smf_log_actions
smf_log_activity
smf_log_banned
smf_log_boards
smf_log_errors
smf_log_floodcontrol
smf_log_karma
smf_log_mark_read
smf_log_notify
smf_log_online
smf_log_polls
smf_log_search_messages
smf_log_search_results
smf_log_search_subjects
smf_log_search_topics
smf_log_topics
smf_membergroups
smf_members
smf_messages
smf_message_icons
smf_moderators
smf_package_servers
smf_permissions
smf_personal_messages
smf_pm_recipients
smf_polls
smf_poll_choices
smf_sessions
smf_settings
smf_smileys

JOOMLA

jos_afm_cats
jos_afm_comments
jos_afm_config
jos_afm_files
jos_afm_vote
jos_banner
jos_bannerclient
jos_bannerfinish
jos_categories
jos_components
jos_contact_details
jos_content
jos_content_frontpage
jos_content_rating
jos_core_acl_aros
jos_core_acl_aros_groups
jos_core_acl_aros_sections
jos_core_acl_aros_map
jos_core_log_items
jos_core_log_searches
jos_groups
jos_mambots
jos_menu
jos_messages
jos_messages_cfg
jos_modules
jos_modules_menu
jos_newsfeeds
jos_polls
jos_poll_data
jos_poll_date
jos_poll_menu
jos_sections
jos_session
jos_stats_agents
jos_templates_menu
jos_template_positions
jos_users
jos_usertypes

Preporučljivo je da u svim field-ima na ovim markiranim tabelama izvršite izmjene. Gdje piše collation latin1_swedish_ci izaberemo pri dnu liste utf8_slovenian_ci i SAVE. Ovdje su prikazane default tabele.

2.2 BRISANJE TABELA I FIELDS-a

Izaberemo Check All (označi sve) ili označimo ručno pojedine tabele.
Da bi ih ostavili, ali ispraznili sadržaj kliknemo Na EMPTY, a da bi ih potpuno izbrisali, ali i dalje ostavili ime baze i ostale podatke odaberemo **DROP** ili izaberemo ikonice u desnom dijelu.

OVE SU RADNJE NEPOVRATNE .
VRLO OBZRIVO OVO RADITE !

	jos_poll_date	jos_poll_menu	jos_sections	jos_session	jos_stats_agents	jos_templates_menu	jos_template_positions	jos_users	jos_usertypes	jos_weblinks	Sum
☒											40 table(s)
Check All / Uncheck All										With selected: <input type="button" value="▼"/>	
Print view Data Dictionary										With selected: <input type="button" value="▼"/>	
Create new table on database										Empty	
										Drop	
										Print view	
										Check table	
										Optimize table	
										Repair table	
										Analyze table	

2.3 EXPORT I IMPORT funkcija

Table	Action	Records	Type	Collation
jos_afm_cats	[actions icons]	0	MyISAM	cp1251_general_ci
jos_afm_comments	[actions icons]	1	MyISAM	cp1251_general_ci
jos_afm_config	[actions icons]	23	MvISAM	cn1251_general_ci

Svi znamo šta znači export i import, bar u ekonomskom smislu....i ovde ima identično značenje. **EXPORT** je izvoz baze, a **IMPORT** je uvoz baze (cjelokupne baze ili dijela baze).

*EXPORT :

Kada izaberemo Export opciju nudi nam se koje tabele da sačuvamo na hdd...

Select All / Unselect All

- jos_afm_cats
- jos_afm_comments
- jos_afm_config
- jos_afm_files
- jos_afm_vote
- jos_banner

Ako radimo backup, onda ćemo selektovati sve. Ovo je vrlo siguran način čuvanja baze, za razliku od standardnog backup-a, ovo je 99% sigurno čuvanje.

Open Document
Spreadsheet

Open Document Text

PDF

SQL

XML

Treba da je izabran SQL !

Sada Vam je ponuđena opcija snimanja fajla.

Save as file

File name template (1): (remember template)

Compression: None "zipped" "gzipped"

Bazu (fajl) možete snimiti bez kompresije u sql formatu (nije preporučljivo jer ne daje download, samo kada je neophodno) ili u kompresiji, **zipped** ili **gzipped** fajl i kliknite na Go...pa *Save file*. Najbolje je da izaberete **zipped** ako se snimi nećete imati problema oko kasnijeg importovanja baze...ipak pogledajte, ako Vam je čudna veličina fajla baze vrlo je moguće da se desila greška tokom snimanja, izlogujte se sa cPanela pa za par minuta ponovo uđite i pokušajte...ako Vam ne uspije onda snimanje baze uradite preko standardnog backup wizarda ili **Backups**.

*IMPORT:

Import

File to import

Location of the text file   (Max: 51,200 KiB)
Character set of the file:

Imported file compression will be automatically detected from: None, gzip, zip

Partial import

Allow interrupt of import in case script detects it is close to time limit. This might be good way to import large files, however it can break transactions.
Number of records(queries) to skip from start

Format of imported file

SQL

Options

SQL compatibility mode

Izabere fajl sa ekstenzijom *sql, *zip, *gz.tar... klikom na Browse i izabere **Go ...** sačekate koliko bude potrebno za slanje baze na server. Morate paziti na to da se tabele ne podudaraju sa već postojećim, prvo obrišite drop funkcijom već postojeće pa počnite upload, jer u suprotnom neće biti moguć!

2.5 STATISTIKE I OSTALO...

U ovom meniju možete saznati odakle dolaze Vaši posjetioci (država, ip, browser), tu je i kontrolor protoka, statistike o ftp prilazima i protoku, statistike o greškama (Error log).

ADVANCED MENI

IMAGE MANAGER – Konvertor i pregledač slika

INDEX MANAGER - Već je rečeno da je **index.html**, **index.php** ... početak svakog direktorijuma, da bi izmjenili default (podrazumijevanu opciju) uđite u Index manager (sa pažnjom!)

Error pages – kada posjetilac pogriješi u linku na vašem serveru onda se prikazuje stranica o greški. Dvije najčešće greške su: **404 (Wrong page)** – pogrešna stranica – preporučujemo da ih izmjenite i napišete neki tekst koji će uputiti zalutalog posjetioca na pravu adresu (najbolje na home od stranice).

403 (Forbidden) – Nemate dozvolu za pristup ovom direktorijumu ili cijelokupnom serveru.

500 (Internal server error) – greška na serveru, preporučujemo da ovdje napišete neki tekst (radovi u toku zbog greške na serveru itd..)

Nadam se da je ovaj tutorijal uveliko pomogao totalnim početnicima u savladavanju osnovnih funkcija ha shared hostingu. Ako želite profesionalnije da se bavite web-om onda ćete se morati mnogo više potruditi. Sva pitanja postavljajte na naš forum !

Ovo je prva verzija tutorijala, nadam se da će se obnavljati, da će se redovno ažurirati, dopunjavati, ispravljati...izvinjavam se na greškama u pisanju ili greškama u objašnjavanju.

Ovaj tutorijal je u potpunosti prilagođen VLADIX hosting – <http://www.vladix.net/hosting>

Sa činjenicom da mnogi serveri koriste cPanel njegova upotreba je široka !

www adresa: www.vladix.net

Email: vlado@vladix.net

© 30-31 JUL 2008.